

Dissabte, 26 de Febrer de 2005, Aula 2.3 UB

Seminari 84

Programa de Centres ONG'Ds i Escola

Lola García Granados

Proposat per Educació Sense Fronteres

Ponència

Educació Sense Fronteres (ESF) és una organització no governamental de desenvolupament (ONGD), creada el 1988, laica, independent, sense ànim de lucre, amb vocació internacional, solidària amb les poblacions més desfavorides i marginades i bolcada en impulsar l'educació als països del Tercer Món. Educació Sense Fronteres actua amb els reptes d'eliminar la injustícia en el sistema de relacions internacionals, així com les diverses situacions de desigualtats i manca de justícia que es donen en els països en vies de desenvolupament.

La finalitat principal d'ESF és contribuir a augmentar el coneixement i la solidaritat respecte a les realitats dels països del Tercer món i canalitzar cap a aquestes zones del món el màxim de recursos financers, materials i tècnics que puguin impulsar un desenvolupament autònom, democràtic i respectuós amb el medi ambient, a partir de l'aprofitament i l'optimització dels recursos locals i de la participació de les organitzacions de base i de la pròpia població beneficiària. En aquest context ESF entén l'Educació com una eina i una via de desenvolupament, així el seu principal compromís és assegurar una educació de qualitat que beneficiï als sectors més exclosos i marginals.

El *Programa de Centres* que porta a terme "Educación Sin Fronteras" de Sevilla té com a objectiu principal mostrar la realitat dels països empobrits a les aules de secundària, així com fomentar entre els alumnes valors i actituds compromesos per tal de promoure un canvi social vers un món més just i equitatiu. Aquest programa va començar l'any 2001 i poc a poc es va anar estenent per diferents IES de Sevilla. L'IES que s'associa a Educació Sense Fronteres es compromet a fer un seguiment del programa d'educació en valors, a favor de la pau, i contra les desigualtats de gènere, que es porta a terme al centre educatiu abans i després de les sessions d'ESF.

El Programa de Centres consta de cinc mòduls, el primer dels quals es basa en un agermanament que el centre efectua amb un país amb el qual ESF hi té projectes, com per exemple és el cas de Guatemala. Els altres quatre mòduls són els següents: activitats d'interculturalitat, educació pel desenvolupament, educació per la pau, i per últim, el Grup d'Educació Solidària (GAP). Quan un institut s'associa a ESF es compromet a pagar 150 euros, dels quals el 90% es destina a projectes d'ESF i el 10% a finançar les activitats d'ESF al centre.

Les activitats desenvolupades per Educació Sense Fronteres en el Programa de Centres es dissenyen en funció dels destinataris i del temps disponible per desenvolupar els mòduls. D'altra banda, des de la primera activitat a la última es dona una progressió i una coherència, les quals també es donen dins de cada sessió.

La metodologia utilitzada per aquest programa d'una banda prové de l'educació pel desenvolupament, en el sentit que es rebutja el concepte d'*ajuda* o *caritat*, i es prioritza el de *justícia*, intentant commoure per provocar l'acció, i de l'altra banda, prové de la lingüística discursiva, entenent que un canvi del llenguatge de la comunicació pot provocar canvis en el pensament. Un cop s'arriba a la darrera sessió de treball a l'IES, l'alumnat fa una avaluació. Tanmateix també es fa una avaluació per part del centre educatiu i una altra per part dels/de les monitors/es.

El programa de centres es va estenen cada vegada a més centres de dins i fora de Sevilla i si no hi ha més gent que hi col·labori, com pot ser el cas d'estudiants en pràctiques o voluntaris, resulta molt difícil satisfer totes les demandes.

Pràctica

Per tal que el públic entengui quin tipus d'activitats porta a terme Educació Sense Fronteres amb els alumnes de secundària durant el taller es desenvolupen algunes activitats.

Una d'aquestes activitats és un treball en grup: primerament es mostra un poema de Gloria Fuertes i tot seguit es reparteixen unes fitxes amb imatges que corresponen cadascuna a un vers del poema, i s'han d'ordenar per estrofes. Finalment es comenta que aquest poema descriu el que és *cultura* segons Gloria Fuertes. I aleshores cada grup elabora un poema entorn al concepte de "cultura". Es conclou

que la cultura és un concepte molt ampli que avarca molts aspectes, i que per a cada persona significa una cosa diferent i per tant és molt relativa.

Una altra activitat gira entorn a uns quadres de Goya que mostren escenes de guerra, tortures i dolor, en definitiva són un exemple del que un ésser humà pot arribar a fer a un altre. L'activitat s'inicia amb la relaxació general de la classe i tot seguit es demana que cadascú senti *por*, és a dir, que pensi en coses que li produeixen por. Es posa en comú a veure què ha sentit cadascú. Tot seguit es proposa mirar els quadres un a un i identificar la por que reflecteixen. Es conclou que avui en dia les conseqüències d'una guerra són les mateixes que quan Goya va pintar els quadres. Aquesta activitat serveix per analitzar les conseqüències d'un conflicte armat.

Debat

Es comenta que aquest Programa de Centres desenvolupat a Sevilla pot servir com a exemple o model per altres centres, tanmateix cada zona i cada escola o IES el podria adaptar a les seves característiques. S'afirma també que aquest tipus d'activitats amb alumnes són necessàries i molt adients per tal d'aconseguir que els nois i les noies interioritzin actituds de justícia social i valors que defensin la reducció de les desigualtats socials i la lluita per una societat més justa, democràtica i respectuosa amb el medi ambient.